

ଜ୍ଞାନ ଓ ଅଭିଭାବ

ସମ୍ପାଦନା

ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଅହିଂସା

ବିନୋବା

ପ୍ରକାଶ କରାଗଲା

ଉତ୍କଳ ଚାନ୍ଦିମଣ୍ଡଳ, କଟକ

ସ୍ଥାପିତ

ଏ ସ୍ଥାନମୁକ୍ତି ଗପ,

ଗ୍ରାମସେବକ ପ୍ରେସ, କଟକ

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶନ

ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୫୫, ଗ୍ରାମ—୫୦୦୮

ମୂଲ୍ୟ—ଚଳଧନ

ବିଜ୍ଞାନ, ଆଦ୍ୟଜ୍ଞାନ ଓ ଅଦ୍ଭୁତା

ହୁଏ ପଦ୍ମେହୋଇଛି—ବନ୍ଧନ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଗୁରୁପୁରୁଷେ ମୁଣ୍ଡବର
 ଘୋର ଘୋର ଦେବ ତ ? ବନ୍ଧନ ସେପରି ବଳରେ ବଡ଼ ଗୁରୁ
 ସେପରି ବଢ଼ି ଗୁରୁବା ଲଗତ ତ ? ଅମର ବୁଝିବା ଲଗତ ସେ
 ବନ୍ଧନ ସେ ଗାଈ ଅଳିପାର ବଢ଼ି ଗୁରୁ ତାହା ହୁଏ, ମୟିଷ ସେଇ
 ପାଳକୁ ସ୍ବର୍ଗରେ ଚାଲିବାର ଦେଖି ସେହୁଦାଳକୁ ସେ ବନ୍ଧନ ପାଇଁ
 ଲାଞ୍ଜ ଦେ ଅମୁକ । ଅତି ଏ ସେଇ ରେଡ଼ିଓ ଅବସ୍ଥାତ ହୋଇଛି,
 ଅମେ ବୁଝୁ ଏହା ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଅବସ୍ଥାର ହେଲା, ବନ୍ଧନ ଆଗେ
 ଲା । କିନ୍ତୁ ଏହାଠାରୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅବସ୍ଥାର ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରେ
 ଥିଲେ ତରୁଣେ ଓ ତାହାକୁ ଅଧାର ଦେ ଅଧିକତ ବନ୍ଧନ ଅଟେ
 ଗୁରୁ । ପ୍ରଥମେ ନାହିଁ ତପସ କାଳିଦାସ ହେବ ତାହା ମୟିଷ ଜାଣି
 ନ ଥିଲା । ତାପରେ ନାହିଁ ତାପଦା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅବସ୍ଥାତ ହେଲା ।
 ଅବସ୍ଥାର ପଳରେ ମୟିଷ ଜନ୍ମରେ ତେଜେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅସ ନ ହୁଏ !
 ବୈଜ୍ଞାନିକ ହେବ କେବଳ ବଳେ ଅପରିବର୍ତ୍ତନରେ ସେଇ ନାହିଁ ଅଛି ସେ
 ନାହିଁ ପର ଦଶ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅପରିବର୍ତ୍ତନ ନ ମିଳିବ ତେଜେ ଅପରିବର୍ତ୍ତନ
 ତା ହେବ ? ଅତି ତ ସମସ୍ତଙ୍କ ବଳେ ଲଗାବଡ଼ା ବିଦ୍ୟା ହୋଇଥିବ ।
 ତାପରେ ଶାନ୍ତିରେ ସମସ୍ତେ ଥିଲେ । ନାହିଁ ସାହାଯ୍ୟରେ ତେଜେ ଉପାସ
 ପରି ତାହା ହେଉଛି, ତାହା ହେବ ତପସ ? ଏହା ସ୍ବର୍ଗ ଅତି ଏହି
 ଯୁଗରୁ ସେତେବେଳେ କେତେ ପଥରେ ଦୃଢ଼ ହେଉଛି ତାହା
 ଦେଖୁଥିଲେ । ମୟିଷ ଦୃଢ଼ରେ ଲାଗି ନ ଥିଲା । ତାପରେ ସେତେବେଳେ
 ଲାଗି ଅବସ୍ଥାତ ହେଲା, ସେତେବେଳେ ମୟିଷ ଜନ୍ମରେ ତେଜେ
 ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ କେବଳ ବଳେ । ଦଶଦିନ ପାଇଁ ପର ଅପରିବର୍ତ୍ତନ
 ଏହାକୁ ଦର୍ଶନ ଦେବା ତେଜେ ସେତେବେଳେ ତାହା ପାଇଁ ଶିଖୁ
 ହୁଏ ଏ ମିଳନ ନାହିଁ । ଦରକାର ହୁଏ, ଗୁଣୀତ ଶାନ୍ତି ଓ ଦଶାବସ୍ଥା

କୁଳି ଅବସାନରେ ଅଛି । ପଣି ସେତେ ଦୁଇଟି ଡେଇଁବାରେ ଗହଳ
ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ଅବସାନ ଓ ବନ୍ଧୁ ଏହି ଦୁଇଟି ଡେଇଁବା ଅବସାନ କୁଳି
ମୁଣ୍ଡାଦି । ଅପଣ ତାହାକୁ କି ନାହିଁ ମନେକରି ସମ୍ଭବ ଦୁଇଟି
ହେଉଛି । ଗୋଟିଏ ଦେଖନ୍ତୁ କି କେତେକା ହେ, ଅପଣଙ୍କ ନାଟ
କେତେକା ହେ । ତାହାପରେ ହେଉ ମୋହରେ କେତେକା ହେ
କିଛି ମାଲେ କି କହାଲବା ତାମ ସମ୍ଭବ କେ । କିନ୍ତୁ ମୋହରେ
ହୁଏ କି ନେବାକୁ ହେବ କି ସମ୍ଭବ କି ନେବାକୁ ହେବ କି ଦେଖିବାକୁ
ମୁଣ୍ଡାଲବାକୁ ହେବ ସେ ତାମ ଅତି ଗୋଟିଏ ସମ୍ଭବ କେ । ଏ ଗହଳ
ସମ୍ଭବ ଗୋଟିଏ ନ ଗହଳେ ତାମ କେବଳ ନାହିଁ । ମୋହରେ ଏ
ଦୁଇଟିହାତ ସମ୍ଭବ ଅବସାନ । ଅପଣ ପାଦରେ ବୁଲ, ଅପଣେ ବୁଲିନାହିଁ,
ଅପଣେ କି ଦିନ ତାହାପାଇଁ । ଅବସାନ ଦେଖନ୍ତୁ ଏହି ଅପଣ ଓ ବନ୍ଧୁ
ଦେଖନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ । ମଧ୍ୟ ସେ ସେ ଅବସାନ ଦେଖି ନ ପାରେ
କେବେ ତାକୁ ଅତି ଦୁଃଖୀ, ସେ କିଛି ତାହା ପାଇବ ନାହିଁ । ମଧ୍ୟରେ
ସେ ତାକୁ ଅପଣେ ଗୋଟିଏ ନ ହେବ କେବେ ସେ ଏହେ କେବେ ବୁଝିବ
କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଘର ଭିତରେ ଦିନ ଗହଳକୁ ସହକ । ନୋ ବନ୍ଧୁରେ
ସଂସାରରେ ଗୋଟିଏ ଦୀର୍ଘ ଦୈନିକ ପାରିବ ନାହିଁ ଓ ଅବସାନ ନୋ
ବନ୍ଧୁ-କୁ ଠିକ ଗୋଟିଏ ମିତ୍ର ନାହିଁ ।

ଅପଣମାନେ ଦେଖନ୍ତୁ, ଦେଖିବାମାନେ ବୁଝିବାକୁ ଅପଣ
ଅପଣ ଦେଖିବା ବସରେ ବୁଝିବ ଦେଖନ୍ତୁ । ଦେଖିବାମାନେ ଏକେ
କୁଳିମାନ ଦେଖିବା ସୁଦ୍ଧା ପଲ୍ଲୀରେ କିଛି ଦେଖନ୍ତୁ । ସେମାନଙ୍କୁ
ସେହି ପ୍ରକାର ଅବସାନ ଦେଖି ପାଇଁ ଅପଣେ ଦେଖିବ, ଦେଖିବା
ସଂସାରରେ କେତେ ଦେଖିବା ବା ବୁଝିବା ଦେଖି ସେମାନେ ପଲ୍ଲୀ ପାଇଁ
ତାହା ସୋଜି ଦେବେ । ଦେଖିବାମାନେ ସେ ଏହି ହେବ କେବେ
ସେ ଅପଣ ପଲ୍ଲୀରେ କିଛି ବୁଝିବା ଦେଖିବା ଏବଂ ଅପଣେ ଅପଣେ
ଅପଣ ଦେଖିବାରେ ଦେଖିବା ଦେଖିବା କେବେ ନାହିଁ ତାହା-
ଦେଖିବା ସେମାନେ ପାଠାକର ଅବସାନ କେବେ, ସଂସାର ପାଇଁ
କେବେ ନାହିଁ ଓ ବୁଝିବା ବୁଝିବା ପାରିବ । କିନ୍ତୁ ଏ ଦେଖିବା

ବୈଷ୍ଣବତ୍ବ ବୁଦ୍ଧିକୁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚଢ଼ିବ ନାହିଁ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ସମାଜ ଏ ଧରଣର ଚନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରଦୀପ ନ ଚାହିଁ । ସାଧାରଣ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା, ଶୂନ୍ୟତା ଶେଷେଇବେଳେ ଡାକ ଉଠିବ ସେତେବେଳେ ଏହାକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେବ । ଏ ପ୍ରକାର ଅବସ୍ଥାରେ ଉଦ୍ଦାମ ମନୋବୁଦ୍ଧିକୁ ସେତେବେଳେ ଶୁଣାଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖିବେ ସେତେବେଳେ ଯାଇ ଏହାକୁ ବନ୍ଦ ଦେବ ।

ଏହା ମନେ ରଖିବା ଅବଶ୍ୟକ ଯେ ବିଦ୍ୟା ବଡ଼ ଗୁଣଧର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମ ତାକୁ ବଡ଼ତାରୁ ଦେବାକୁ ଗୁଡ଼ି ତେବେ ବିଦ୍ୟା ସାଙ୍ଗକୁ ଅଧ୍ୟାତ୍ମକୁ ରଖିବା ଲାଗି, ତାହାହେଲେ ଧାର୍ମିକ ଲବ୍ଧିର ମଙ୍ଗଳ ଦେବ । ବିଦ୍ୟା ଓ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ସାଧନ ସଂପର୍କରେ ଯଦିଲେ ଧୃତ୍ୟା ସ୍ବର୍ଗରେ ପହଞ୍ଚିବ ଦେବ । କିନ୍ତୁ ବିଦ୍ୟା ଓ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଗୋଟିଏ ପାଲଟିଯିବେ, ଏ ଦୁହେଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହୋଇଯିବ ତେବେ ଦୁଇଟି ବଚାଯିବ ହୋଇଯିବ । ଅମେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଗୋଟିଏ ଏବେ ବିଦ୍ୟା ଦେବାର ଚାରିଆଡ଼େ ଯେତେ ଅମେ ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଦ୍ୟାରେ ନିରତ ହେବ । ସୁଧି ବିଦ୍ୟାକୁ ଚାହାନ୍ତିବାକୁ ହେଲେ ତା ସାଙ୍ଗକୁ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଦେବାପାଇଁ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଅବଶ୍ୟକ ଦେବ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ିକୁ ତେବେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ବିଦ୍ୟାକୁ ଚାହାନ୍ତିବା ଲାଗି । ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଧ୍ୟାନ ଚକ୍ରରେ ସେହିତେ ଧ୍ୟାନ ଓ ଲବ୍ଧିର ମଧ୍ୟରେ ହେବ, ସେ ମନୋର ସେ ମଧ୍ୟ, ସେ ଦେବାର ହେବ ବଢ଼ିବ, ତାହା ଦୁଇଟିର ଗୁଣ ହାତ ଦେବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧର୍ମ ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ି ତେବେ ଯେତେବେଳେ, ହାତରେ ଲଦି, ବନ୍ଦିତ ହୋଇ ଦାସୀର ଦେବାକୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ଚାହାନ୍ତି ?

ବିଦ୍ୟାକୁ ଯଦି ସାମାଜିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ—ବାସାଦେବ ତେବେ ଧ୍ୟାନ ଲବ୍ଧିର ଧ୍ୟାନ ସେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦାସୀ ଗୋଟିଏ ଧର୍ମ ଦେବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଧର୍ମ ଧ୍ୟାନ-ଧ୍ୟାନ-ଧ୍ୟାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ତେବେ ତା ସାଙ୍ଗକୁ ଅଧ୍ୟାତ୍ମକୁ ରଖିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ତାହାହେଲେ ଧାର୍ମିକ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଗୋଟିଏ ପାଲଟି । ବିଦ୍ୟା ସହିତ ଅଧ୍ୟାତ୍ମକୁ ରଖିବାର ଅର୍ଥ କଣ ? ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏହା ଯେ ମନେ ମନେ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସମସ୍ତ ରହିଛି ସେ ସମସ୍ତର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ବ୍ୟବହାର ଦେବ ନାହିଁ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ସାଙ୍ଗକୁ ଧ୍ୟାନ ସମାଧାନ

ଦେବ ଏବଂ ଶୈଶବପାଳଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ାସିନୀ ଅବସ୍ଥାରେ ବନ୍ଦୀ ପାଇଁ
 ଅନୁଗ୍ରହ କରାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ, ଦୁଃଖୀ ପାଇଁ ଅନୁଗ୍ରହ କର ନାହିଁ । ଏହିପରି
 ଅନୁଗ୍ରହ ସମାଜରେ ଯେଉଁ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହେଉ ତାହାର ସମାଧାନ
 ଅମେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟରେ କିମ୍ବା ପାରିବାରିକ ବନ୍ଧନର ଉପରେ ଅନୁ
 ବଳ ଦେବ । ସେହିପରି ମୁଁ ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ଯେ ବନ୍ଧନ ଓ ଅନ୍ୟ
 ପରମ୍ପରାର ବନ୍ଧନରେ ଅଟେ । ଏ ଦୁହେଁ ଏକାଠି ଯେ ପାରିବାରିକ ନାହିଁ
 ସେ ବନ୍ଧନ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁନା କେବେ ହୁଏତ ଯେତେବେଳେ କେବଳ
 ଦେବ, ତା'ହେଲେ ବନ୍ଧନ ଚାହୁଁନା । ବନ୍ଧନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେ ଏକାଠି
 ରହିବେ କେବେ ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଯିବ ଓ ବନ୍ଧନ ଯେତେବେଳେ ପାଇଯିବ
 ଅମେ କୁତାନ୍ତର ଯେତେବେଳେ ଏହି ଦୁହେଁ ଯେତେବେଳେ ମେଳେ ଯୋଗେ ନୁହେଁ
 ଯୋଗେ ମିଳେ । କୁତାନ୍ତରକୁ ବାଧ୍ୟ ଅମେ କୁମ୍ଭୀ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ
 କରାକୁ ଚାହୁଁନା । ଏ କୁମ୍ଭୀ ସମସ୍ୟା ସମସ୍ତ ସମାଜରେ କେବଳ
 ହୁଏତକୁ ସେ ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରା କେବେ ମଧ୍ୟ
 ଅମେ ଯେତେବେଳେ ହେଉଥିବ ତେବେ । ଏ ଶୈଶବପାଳ ଯେତେବେଳେ ଯେ
 ପରିବର୍ତ୍ତନ କର ଦେବ ନାହିଁ । ଏପରି ବନ୍ଧନ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ସେ
 ଅମେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟାନ୍ୟ, ସମସ୍ୟାର ଶାନ୍ତିପୁର୍ବ୍ବ ଉପାୟରେ କିମ୍ବା ପାରିବାରିକ
 କେବେ ପରମ୍ପରା ସମ୍ପର୍କରେ କେବେ, ସମାଜର ଯେ ଦୈବ ଓ ସମାଜ
 ସୁଖୀ ଦେବ । କେବେ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଦୃଢ଼ାସିନୀରେ କାହିଁକି ଦୃଢ଼ାସିନୀ,
 କୁତାନ୍ତର କାମପାଇଁ ଏତେ ପ୍ରୟାସ କାହିଁକି କରୁଛ ? ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟରେ
 ଏ କାମ କରୁନା, ସବୁ ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାଧ୍ୟ
 ଦେବ ? ଯେତେବେଳେ କିମ୍ବା କେବେ ନେତାପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେବ ଚାହୁଁନା କେବେ
 ମୁଁ କିମ୍ବା ହେବେ ନାହିଁ, ତା'ହେଲେ କାହିଁକି କେବେବେ ମୁଁ ନେତା
 କରୁଛି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେବର ଏତେ ଶକ୍ତି ଅଛି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବଳ ଦେବାଦେବ
 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୁକ୍ତ ହେଉ, ସମାଜର ଯେ ଦୃଢ଼ାସିନୀ । ତାହାହେଲେ
 ଯେ ସେହି ଯେ କେବେବେ କେବେବେ କେବେବେ ଦେବ ? ସେହିପରି ବନ୍ଧନ
 କେବେବେ ଯେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯେତେବେଳେ କେବେବେ ଦୃଢ଼ାସିନୀରେ କେବେବେ
 ଯାହା ଦେବ, ତାହାହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ବନ୍ଧନ ଦେବ । କେବେବେ

ନିଜର କୋର କିନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଏ ସାନ ବଡ଼ିକୁ ଦେଖନ୍ତୁ । ଏହାଙ୍କର
 ଗଣ ବସନର ଉଣା ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଛି ? ସ୍ତେଷିତ ସିଂହଙ୍କର ଗଳିରେ
 ଗଣ ବସନର ଉଣା କେମିତି ରହିଛି ? ସ୍ତେଷିତ ପଟା ଉଠା ତ୍ୟାମେଶ୍ୱ-
 ରରେ ଗଣ ପଲ୍ଲ ବସନ ପଛ ? ବସନ ବିନା ତ୍ୟାମେଶ୍ୱ ହୋଇ ଗଣର
 ନାହିଁ ତ ବଡ଼ିହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତଳ ସନ୍ତ ସ୍ତେଷ ସନ୍ତ
 ସବୁଥିରେ ବସନର ଉପଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ତେଷ ସନ୍ତ ତଥା ଦେବ ତଳ
 ତଳ ସନ୍ତ ତଥା ଦେବ ତଳା ଅପରାଧରେ ଅପରାଧ ସାମାଜିକ
 ଅବସ୍ଥାକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇ ଦେଇ ଦେଇ ଦେଇ ଦେଇ ଦେଇ । ସେ ଅପରାଧ
 ଅବସ୍ଥାରେ ସନ୍ତ ରହିଦେବ ।

ଭୋରବାସନ, ମୁଁ ସ୍ତେଷରେ ଦେବେତ ଦଥା ଦେବେତେ
 ମୋତେ ପ୍ରତିଭାର ଏ ପ୍ରମୁଦ ଭାବ ଭାବିବ । ଶିବ ବରୁଣ ଦେବେତ ଏ
 ବସନ ଯୁଗରେ ବରବେଳକୁ ବସନର ଗଣିତକୁ ଦେଖିବ ଗଣ ଦେବବାସ
 ଦେବ, ତାହା ଅପରାଧରେ ସମସ୍ତେ ଶିବ ବରୁଣ । ପ୍ରଥମତଃ ମାନବ
 ସମାଜର ସମସ୍ତ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପାୟରେ ଦେବବାସ
 ଦେବତା ପ୍ରଭୃତି ଦେବବାସ ଦେବ । ଦେବବାସ ସେବାର ଉପରେ ଗଣ
 ଦେବବାସର ହିଁ ବସନର ବସନରେ ଦେବ, ମାନବୀୟ ତଥା ଦେବବାସ
 ଦେବ । ଦେବବାସ ବସନର ତଳ ସନ୍ତ ତଳିବାକୁ ଅପରାଧ ଦେବବାସ ଦେବ
 ଦେବବାସ ସନ୍ତ ତଳ ବାସ, ତାହା ସେହିତ ଦେବୀ ସ୍ତ୍ରୀର ଦେବବାସ ଦେବ
 ଏବେ ତଥା ମନେ ରଖିଲେ ବସନ ଦ୍ୱାରା ବଦଳାଇ ଦେବ । ବସନ
 ବସନର ଦେବବାସ ତଳ ଏହାହିଁ ମୋର ବାସନା ।

(ପଥାସୁଗ୍ରୀର ପ୍ରାର୍ଥନାସରୁ ଉଦ୍ଧୃତ)

—ଦୁଇ—

ବିଶ୍ୱପ୍ରେମ ଓ ଭୋରବାସନାର ସଂଯମ ହିଁ ପରମାତ୍ମା ଯୁଗର ଦାବୀ

ବିଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଣିଷର ଜୀବନଧାରୀ ଗୁଣ ଅସୀ
 ଏବଂ ଦେବ, ତାଳ ଓ ପରସ୍ପରିକ ବଦଳିବା ସେଇ ସେଇ ମଣିଷ

ଦୁଇର ବ୍ୟାପକ ହୋଇଛି ଓ ସେ ନିଜ ନିଜରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନୁଭବ
କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ମାନବୀୟ ହେବ ସେ ଅମେ ଚୋଷାଏ ଯୁଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ
ମଧ୍ୟରେ କେ କହୁଛନ୍ତି । ବିଧାନ ଏବେ ପ୍ରକୃତ ଭାବେ ଓ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି
ହେଉଥିବା ସେ ଏହିକି ସମ୍ବେଦନା ମଣିଷ ହାତରେ ଗାତ ହେଉ ଅଟେ ରହିବ
ନାହିଁ । ସେହିପରି ମଣିଷ ଜୀବ ମାନବକୁ କିପରି ଭାବରେ ବଢ଼ିବ
ଜାହା ତାକୁ ଶ୍ରେୟମାନ ନିନ୍ତା କରୁଥିବା ହେବ । ଏ ଯୁଗକୁ ପରମାତ୍ମା
ଯୁଗ କୁହାଯିବ । ବିଶ୍ୱମାନ ଏ ପେଟି ପରମାତ୍ମା ଯୁଗ ଅସିଛି, ସାମାଜିକ
କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛିନା କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ ହୋଇଲେ ତାହା ବି ଅମରାଣୀ
ଭାବନାସ୍ଥର ହେବା ନାହିଁ । ପରମାତ୍ମା କେବଳା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମାଜ ହେବ
କିନ୍ତୁ ହୋଇ ଯାଇପାରେ ଓ ପରମାତ୍ମାରେ ନିଜ ହୋଇ ଯାଇପାରେ ।
ସେ ଶ୍ରେୟ ସମ୍ପ୍ରତିତ ବିନିଷ୍ଠାତ ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ଭଳକ ଯୋ
ଧରିପାରେ ଓ ମୁକ୍ତିକ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ଅମେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଏହା ଅବଶ୍ୟକ
ପେଟି ଯୁଗ ଅସିବ ସେ ଯୁଗର ନାମ 'ଶାମ ପରିବାର ଯୁଗ' ହେବାକୁ
ହେବ ।

ସୁଦ୍ଧା ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ମଣିଷ ବେଶୀ ବିଧାନ ଜାଣିପାରି ନ ହେବ
ହେତୁକେବଳେ ମଣିଷ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପରିବାର ପୋଇନା ଶିଖିବ ଓ କଳ୍ପସାରେ
ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁବ । କେବଳ ଅପେକ୍ଷାରେ ଦେଖିବେ ଚୋଷାଏ
ହେଉଥା ସମ୍ପ୍ରତି ନିଜକୁ ସଂଗ୍ରହ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାକୁ ଅନେକ ମନେରେ ପାଇବ
ନାହିଁ କି ଚୋଷାଏ ପରିବାର ନିଜକୁ କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅନେକ ମନେରେ
ପାଇବ ନାହିଁ । ଏ ପରମାତ୍ମା ଯୁଗ ସେହିକି ବେଳେ ସେଇକି ହେବ
ସେହିକେବଳେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସବୁ ହେଉ ହେଉ ଭେଦପାତ ଭେଦ ପାଇଯିବ ।
ବିଧାନ ବେଦୋପଦେଶ ପେଟି ଦମ୍ଭ ଅଧିମାନ ରହିଛି ସେ ଅଧିମାନ
ଭେଦ ପାଇଯିବା ଅବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସେ ଚୋଷାଏ ମାନବ-
ବିଧାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ଏ ବୋଧ ମଣିଷର ଅସିବା ଦରକାର । ଅମେ ପଦ
ନିଜକୁ ହେଉଥା ହେଉଥା ଦେବେ ଅଧିକାଂଶୀ ମଣିଷ ଓ ନିଜର ହେଉ
ହେଉ ଦମ୍ଭ ଅଧିମାନ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦରକାର ରଖିବା କେବେ ଏ ପରମାତ୍ମା
ଯୁଗରେ ହେଉପାରିବ ନାହିଁ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଧାନ

ନିଜର ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ନିମନ୍ତେ ସ୍ବାଦଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି । ବରଂ ଶୁଭକ୍ଷା ଏହାହିଁ ଦେବୀ ଇଚ୍ଛା କରେ ଯେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରଦେଶ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗ୍ରାମ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗାଆଁମାନଙ୍କୁ ସୁଖ ସ୍ବାଦଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀଙ୍କର ଏକ ଏହିପରି ପରମାତ୍ମା ଦେଇ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ । ଆଦର୍ଶ । ପରମାତ୍ମା ଦେଇ ସାହାଯ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗାଆଁମାନଙ୍କୁ ଆମେ ସ୍ବାଦଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀଙ୍କର ପାଶରେ । ପରମାତ୍ମା ଏ ଆଶୀର୍ବାଦ ଆମକୁ ମିଳେ, କିନ୍ତୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗାଆଁମାନଙ୍କୁ ସ୍ବାଦଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀଙ୍କର ସେପରି ପରମାତ୍ମା ଯୁକ୍ତସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗାଆଁମାନଙ୍କୁ ଗଣ୍ଡା ଦେଇ ଦେଖିବାରେ ଆସେ ସେପରି ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ନାହିଁ । ଆମେ ଶାନ୍ତି ଗୋଟିଏ ଗାଆଁମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମ କୁହାଯିବା ଓ ଗାଆଁମାନଙ୍କୁ ସ୍ବାଦଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେଇ ଦେଖିବା ଏକ ସେ ଦାନରେ ଶାନ୍ତି ଓ ପରମାତ୍ମା ଯୁକ୍ତ ଆମକୁ ଏ ଦାନରେ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ । ଅନ୍ୟ ଦାନରେ ଆମେ ନିଜକୁ ସମସ୍ତ ଶାନ୍ତିର ପ୍ରଦାନ ମିଳିବ ଓ ମାନବତାର ହିଁ ଅନ୍ତମାନ ରହିବ । ମଣିଷର ଦାନ ଏକେକାର ଆଦେଶପ୍ରାପ୍ତ ଇଚ୍ଛା କରେ, ସେପରିକି ଦେବୀଙ୍କ ମଣିଷ ସେପରିକି ଦେବୀଙ୍କ ଯାଇ ଆମେ ପାରିବ ଓ ସେପରିକି ମଣିଷ ମଣିଷ ମୁକ୍ତିର ସେପରିକି ଦେବୀଙ୍କ ନାମରେ ଦେଇ ପାରିବ, ତାହାଦେଇ ଯାଇ ଆମକୁ ପରମାତ୍ମା ଯୁକ୍ତ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳେ । ଏ ଦେବୀଙ୍କ ନାମେ ଦାନ କୁହାଯିବା ଦାନରେ ସେ ଆମକୁ ସାମୁଦ୍ରିକ ସ୍ବାଦଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରମାତ୍ମା ପ୍ରତି ଓ ଶାନ୍ତି ମାନବତା ପ୍ରତି ପ୍ରତି ରଖିବାକୁ ଦେଇ । ଶାନ୍ତିମାନଙ୍କ ଓ ଏହାର ଶୁଭକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ଦେଇ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗାଆଁମାନଙ୍କୁ ସ୍ବାଦଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀଙ୍କର ଅମେ ଦେଖି ପରମାତ୍ମା ଦେଇ । ନିଜର ଅବସ୍ଥାରେ ପାଇଁ ଦୁରଦେଶ ଇଚ୍ଛା ନିଜର ଦେଇ । ଅନ୍ତମାନ ଯୋଗୁଁ ଆମେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେଇ ପାରିବ । ଆମେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରଦେଶ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗ୍ରାମ, ଧର୍ମପାଇଁ ଅନ୍ତମାନ ଦେଇ ଓ ମାନବତା—ମଣିଷ ପଣ୍ଡା ପାଶରେ ପ୍ରଦେଇ । ଶାନ୍ତିର ଅବସ୍ଥାରେ ପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତ ଶାନ୍ତିର ଇଚ୍ଛା ନିଜର ଦେଇ ଅନ୍ତମ ଅନ୍ତମାନ ଦେଇ ଦେଇ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ

କୋଷ୍ଠୀପାଇଁ ଅବମାନ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ କେ ହେବା ଚିନ୍ତା ? ଶାଶ୍ୱତ
ଅବସ୍ଥାପତା ପାଇଁ ହେଉଛି ହେଉଛି କୋଷ୍ଠୀ ଗଣରେ ନିର୍ଭର ପଦ୍ମା
ଚିନ୍ତା ଓ ସମସ୍ତ ପୁଅଙ୍କ ପାଇଁ ଅମ ମନରେ ପ୍ରେମ ଓ ଅବମାନ ରହୁବା
ଚିନ୍ତା । ତାହାହେଲେ ଅମର ଶାଶ୍ୱତ ଜୀବନରେ ସୀମିତ ଓ ଶୌଚିତ
ଜୀବନରେ ବ୍ୟାପକ ହେବା ଚିନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଅମେ ହେଉଛି କଣ ? ଅମେ
ଶାଶ୍ୱତ ଜୀବନରେ ବ୍ୟାପକ ଓ ଶୌଚିତ ଜୀବନରେ ସୀମିତ ହୋଇ
ଯିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଅମେ ଅମେୟଦାତା, ଇନ୍ଦ୍ରିୟ, ପାପାତର ଜନିତ
ଗୁଣ । ପରମେ ଶକ୍ତିର ପାତ୍ରରେ ମୁଁ ପଦ୍ମାସୀ ସେ, ଅମେୟଦାତା
ପାତ୍ରରେ ଥିବା ଯିଏ ଅସୁଖ ଓ ସେ ଯିଏ ଦୟାକାର, ବହୁ ପ୍ରକାର
ଦୟାକାର ସହକରେ ପାମରେ ଲାଗିବ ହୋଇ ଦୁଃଖୀ । ଏହା
ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ପରମ ଗୁଣ । ଏ ପରମ ଯଦି ଯିଏ ହେବ ତେବେ
ଅମେୟଦାତା ଯିଏ ଅସୁଖ । ତାହେଲେ କିନ୍ତୁ, ଶାଶ୍ୱତ ପଥରେ
ଅମେ ଅମେୟଦାତା ପାଦ ଗୁଣରେ ଥିବା କିନ୍ତୁ ସ୍ୱେଦ ଶୁଦ୍ଧ ଲୋକେ
କିଏ ଦେଖୁଛି ଶୁଦ୍ଧ ଲୋକେ ନାହିଁ, କିଏ ପ୍ରତି ସୁଖ ଶୁଦ୍ଧ ଲୋକେ
ନାହିଁ । ଅମେୟଦାତା ସମସ୍ତ ଦୟାକାର ପ୍ରେମରେ ଓ ନିଜ ପାତ୍ରର
ଯିଏ ଶାନ୍ତ ।

ଏ ଯୁଗ, ଏ ପରମାତ୍ମା, ଏ ଦାମର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁଭବ ପଡ଼େ ।
ହେଉଛି ହେଉଛି ତାହାକୁ ସ୍ୱାଦୟୀ ଲୋକରେ ଓ ସେଠାରେ ବିଭିନ୍ନ
ପ୍ରକାରର ପଦ୍ମାସୀ ନିର୍ମିତ ପଦ୍ମାସୀର ଏହିକ ପରମାତ୍ମା ହେଉ ବିଶେଷ
ହୋଇ ପାରିବ । କିନ୍ତୁତନ ଓ ଚେତନାରେ ଲୋକରେ ଏହିକ
ପରମାତ୍ମା ହେଉ ସାଦୃଶ୍ୟ ମିଳି ପାରିବ । କିନ୍ତୁତନକୁ ଅମେୟଦାତା
ଲୋକରେ ଓ ଅସୁଖ ଏକେ ବ୍ୟାପକ ଲୋକରେ ସେ ଅମେୟଦାତା
ପ୍ରକାର ଓ ସମସ୍ତ ପୁଅଙ୍କ ଅମର, ଏପ୍ରକାର କୋଷ ଅମର ଅସୁଖ ।
କିଏ ଅମେୟଦାତା ଏ ଦେହପାଇଁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଜନିତ ବ୍ୟାଧିର
ପଦ୍ମାସୀ ଗୁଣିତା ତେବେ ବ୍ୟାଧିକାର—ଦାୟକାର କିନ୍ତୁ ଓ ସେହି-
ପାଇଁ ନାନାପ୍ରକାର ସ୍ୱାଦ ଓ ସେଥିରୁ ଯୁକ୍ତପଦ୍ମାସୀ ହେଉଛି
ସ୍ୱାଦୟୀ ପଥ ।

ସେହି ହେତବାସନାକୁ ଆମେ ବିଶ୍ୱାସୀତା ଓ ଚେତନାକୁ ଡାକି
ଆମପାଇଁ ସାତତ ବୋଲି ଲୋକପଞ୍ଜୁ । ସେ ହେତବାସନାକୁ ସଦା ଆମେ
ସୀମିତ ଚେତନା ଓ ସେ ଦାମରେ ବିଦେଶୀ ଚେତନା ଲୋକ ପଞ୍ଜୁ
ଫଳିତା ଚେତନା ସ୍ୱରୂପ ରକ୍ଷା ପାଇଥିବା । ମାନସିକ ଚଳନା ସେପରି
ସଦା ଆମେ ସବୁଜିବ ଡୋର ପାଇଁ ଲୋକ ପଞ୍ଜୁ ଲୋକ ପଞ୍ଜୁ ।
ଆମେ ଆମେ ଆମେ ମାନସିକ ମନୋବଳ ଅନ୍ତରାଳ ସବୁଜିବ ଲୋକ
ଫଳିତା । କିଏ ଲୋକ ଆମେ ଲୋକ, କିଏ ଲୋକ ଆମେ ଲୋକ,
କିଏ ଲୋକ ଆମେ ଲୋକ, ଏହିପରି ଆମ ମାନସିକ ଲୋକ ଆମେ
ସବୁଜିବ ଲୋକ ଫଳିତା । ଆମେ ମନୋବଳକୁ ଦାମରେ ଲୋକ
ଫଳିତା ଓ ହେତବାସନାକୁ ସୀମିତ ଲୋକ ଲୋକ । କିନ୍ତୁ ଲୋକ
ମନରେ ଏ ଲୋକ ଆମେ ଲୋକ ଆମେ ସଦା ହେତବାସନାକୁ ସୀମାବଦ୍ଧ
ଫଳିତା, ଆମକୁ ବେଶୀ ଲୋକ ଲୋକ ମିଳିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ସେହି
ଫଳିତା ବୁଝାଇବାକୁ ଗୁଡ଼ିକ ସେ ପରମାତ୍ମା ଗୋଟିଏ ସଦା ସଦା
ଲୋକଲୋକ ସେ ସୀମିତ ସେପରି ଲୋକ ଲୋକ ସେହି ଲୋକ ମିଳି-
ପାରିବ । କିନ୍ତୁ ମାନସିକ ସଦା ସେହିପରି ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ
ପରମାତ୍ମା ଯୁକ୍ତି ସେ ମାନସିକ ଲୋକ ଲୋକ, ଏହିପରି ଗୋଟିଏ
ସଦା ଲୋକ । ସେଥିପାଇଁ ତ ଆମେ ଗୁଡ଼ିକ ସେ ଗୋଟିଏ ଲୋକ
ଗୋଟିଏ ସଦା ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଓ ଗୋଟିଏ ସଦା ଲୋକ ଲୋକ ଓ
ସଦା ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ମନେ ଲୋକ । ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଲୋକ
ଆମେ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ
ଫଳିତା । ଆମ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ
ସଦା ଲୋକ ଆମେ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ । ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ
ସଦା ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ
ଫଳିତା ଲୋକ ଓ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ
ଫଳିତା ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ

ପାଇଁ ଏ ଏହି ଅନୁଭୂତି ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଯିବ ଯେଉଁଠି ତାହାର ଭାବନା ଶୁଦ୍ଧତାରେ
ସମ୍ପାଦନାରେ ଏ ସୁଦୃଢ଼ତା ଓ ଜନନ ରହିବ ।

ଆମ ଲକ୍ଷ୍ୟମାନେ, ଆମ ଶ୍ରେୟମାନେ ଆମର ଏହାକୁ ଶିକ୍ଷା
ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ ଶ୍ରେୟବାସନାକୁ ସୀମିତ କେବେ ଓ ଆସୁଛନ୍ତିନାହିଁ
କାରଣ ତର ଏବଂ ଏହା ଦାର୍ଶନିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯେଉଁଠି ଶ୍ରେୟବାସନା ଯୁଗ
ଅନୁଭୂତି ଦେଉଛନ୍ତି ସେତେବେଳେ ତ ଆମ ଦୌର୍ବଳ୍ୟ ବଢ଼େଇ ହୁଏ
ନିଶ୍ଚୟ ନାହିଁ । ଆମଦେଶର ମହାବୁଦ୍ଧମାନଙ୍କର ଗୁଣଦେଶ ଓ ମୁକ୍ତିର
ଦାୟା, ଏ ଦୃଢ଼ତା ଓ ଜନନ ଏକାଠି ମିଶିଛନ୍ତି । ଆମ ନାଆଁର ଜଗତର
କାଳକ୍ରମେ ମୁଖ୍ୟ ସଦ୍‌ଗୁଣ ତତ୍ତ୍ୱରେ ଯେ ଲୁପ୍ତ ହେଉଛି ଓ ସମସ୍ତ ସୁଖଦାନ
ମଣିଷ ଲୁପ୍ତ ହେଉଛି, ତତ୍ତ୍ୱରେ ଯେ ଯଥା ସେ ଅତି ସଦ୍‌ଗୁଣରେ ମାନସିକ ।
ସେତେବେଳେ ଯେ ବୁଝାଇ ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ଲୁପ୍ତ ଆମ ଶାନ୍ତିରେ ଶେଷ
ଜନନ ବସ୍ତୁର ଦେଖିବା ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ରହୁ । ସେ ଯଥା ସମ୍ଭାବନା
ସଦ୍‌ଗୁଣରେ ବୁଝି ପାରୁଛନ୍ତି । ଏବେ ତ ଶ୍ରେୟବାସନା ଏହି ଦୃଢ଼ତା ଯାହା
ମୁଁ ଦେଖିଛି ଯେଉଁ ନାଆଁର ଶ୍ରେୟ ଏ ମୁକ୍ତିରେ ତ ନାଆଁରୁ
ବାହାରିବୁ ଯାହା ନାହାନ୍ତି, ବାହାର ଜଗତକୁ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ।
ସେଥିପାଇଁ ସୀମିତ ଶ୍ରେୟରେ ଆସୁଛନ୍ତିନାହିଁ ଶୁଦ୍ଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଦୃଢ଼
ଆନୁରୋଧରେ ଆମର ଶିକ୍ଷା ଯଥା ଯାଉଛି । ଆମଦେଶରେ ଏ ଶେଷ
ଦୃଢ଼ ଶୋଭା ନିଶ୍ଚୟ ବାହାର ଆଧାର ଧରି ଆମର ସଦ୍‌ଗୁଣ ଆଶେତାବା
ଦେଶର ଆମ ଜାତୀୟ ସଦ୍‌ଗୁଣରେ ସୁଖୀ ହେବ ଏବଂ ଏ ଶ୍ରେୟମାନେ ମୁକ୍ତି
ଏ ଦାୟାରେ ଆମର ସଦ୍‌ଗୁଣ ଦେବ ବୋଲି ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ବସାଏ । ସେଥିପାଇଁ
ମୁଁ ଦୃଢ଼ତାରେ କହୁଛି ଯେ ଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯେ ଦୃଢ଼ତା, ଏହା ଆସୁଛନ୍ତିନାହିଁ
ବିଶେଷୀ ନୁହେଁ, ବରଂ ଆସୁଛନ୍ତିନାହିଁ ଅନୁଭୂତି, ଅନ୍ତର ଅନୁଭୂତି
ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟର ସାଧାରଣ ବିଶେଷତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦେଖିବା
ଆମର ଶ୍ରେୟବାସନାକୁ ଯେଉଁ ସୀମାବଦ୍ଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦେବ । ଏହା ମଧ୍ୟ
ଆସୁଛନ୍ତିନାହିଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହୁଏ ଦେବ । ସେଥିପାଇଁ ଆସୁଛନ୍ତି ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ—ଏ
ସୁଦୃଢ଼ ଲକ୍ଷ୍ୟର ସଂସ୍ଥାପନ ଯାହା ଶାନ୍ତିରେ ଆମର ଏ ସୁଖର ମୁକ୍ତି
ଦେଉଥିବ ।

ରାଜାଜା କରୁଛନ୍ତି ଆମର ଓ—ବାଇପୋଲେନ ଶ୍ରେଣୀ ସେ
 ଦୁଇପୋଲେନ ଦେବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ଏକତ୍ର ଅନ୍ତତଃ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଉ ।
 ଅନ୍ତତଃ ଏ ନିଷ୍ପତ୍ତିଟି ହୋଇଯାଉ ସେ କେ କେ କେହିକିଏ ଅସୁବିଧା
 ରହିବ ବ୍ୟବସାୟ କେହିକିଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୋତେ କି ଏହି ଚିନ୍ତା
 ରହିଛି ସେ ଶୁଣା, ପିତ୍ରକ, ବେଢ଼, ବେଢ଼ନେଇ କି ଶେଷିଆ ଶ୍ରେଣୀ
 ଅସୁବିଧା ବ୍ୟବସାୟ ଦେଖେ ଅନ୍ତତଃ ଅନ୍ତତଃ ଦେବ । ଏକ ଅନ୍ତତଃ
 ବହୁତକିଏ ଏ ସେଇ ଶ୍ରେଣୀ ରାଜାଜା ଦେଖିଛନ୍ତି ଓ ପାରିବାରିକ
 କରୁଛନ୍ତି ଏ ବାବଦ ସବୁ କିଏ ହୋଇଯାଉ କେବେ କିଏ କିଏ
 ଦୁଅନ୍ତା । ପାରିବାରିକ ଏ ଶ୍ରେଣୀବାଦୀ, ପିତ୍ରକ, ବେଢ଼ନେଇ ଅନ୍ତତଃ
 ଅନ୍ତତଃ ଅଧିକ ବ୍ୟବସାୟ । ସେ ସେଇ ଆମରାଜା କିମ୍ବଦନ୍ତୀ
 ଦାକୁ ଆମର ସେଇ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ପାରିବାରିକ ସେ କି ଆମ ଆମରେ ଏହି
 ସମସ୍ୟା ଆଣି ଶୋଭାଉ ସେ ଅନ୍ତତଃକୁ ଶୁଣିବ କି ନ ଦେଖେ
 ପୁଣ୍ୟପୁଣ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ପାଇବା ପାଇଁ ଶୋଭା ହୋଇଯାଉ । ରାଜାଜାଜା ଚିନ୍ତା
 ସେ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ, କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଚିନ୍ତା କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଏହିପରି ଚିନ୍ତା
 କରୁଛନ୍ତି । ରାଜାଜା ଆମେ ସବୁ ଏ ଶ୍ରେଣୀବାଦୀ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ,
 ବେଢ଼ନେଇ ଶ୍ରେଣୀବାଦୀ ଅନ୍ତତଃକିଏ ବନ୍ଦ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଓ ସହଯୋଗୀ
 ଜୀବନ ଆମର କିମ୍ବଦନ୍ତୀ କେବେ ଆମରାଜା ଆମର କିମ୍ବଦନ୍ତୀ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ
 ନାହିଁ । ସେ ହୋଇ ବାବଦ ସବୁ ପୁଣ୍ୟପୁଣ୍ୟ ରଖିଲେ କି ଦିନ ଦାବୀ
 ପୁଣ୍ୟପୁଣ୍ୟ ରଖିଲେ କି ଆମେ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ନାହିଁ । ଆମେମାନଙ୍କର
 ଏ ବ୍ୟବସାୟର କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଚିନ୍ତା କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ରହିବ । ଆମ ଆମରେ
 ପୁଣ୍ୟପୁଣ୍ୟ ବନ୍ଦ ବନ୍ଦ ସମସ୍ୟାମାନ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ମୋର
 ବ୍ୟାପାର ସେ ଆମେ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ସବୁ ଆମରାଜାଜା ଚିନ୍ତା, ଚିନ୍ତା
 ବାବଦ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ, ଚିନ୍ତା କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଆମେ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଆମେ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ
 ପାରିବାରିକ ଓ ସମସ୍ତ ପୁଣ୍ୟପୁଣ୍ୟ ରଖା କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ।

—ଦଳ—

ଆତ୍ମାର ବ୍ୟାପକତା ଓ ନିର୍ଭୟତା ହିଁ ଏ ଯୁଗର ମନ୍ତ୍ର

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଏପରି ଯୁଗରେ ରହୁଛୁ ଯେ, ଯେ ଚୈତ୍ତ୍ବ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଘଟଣା ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହୁଛି । ସେହିମାନେ ଯୁଦ୍ଧବୀର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଚଳୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଦ୍ଧର ଅନ୍ତରେ ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ରହୁଛି । ଦେଶ-ମାନ୍ୟତାରେ ଲେଖି ପଢ଼ିଯାଇଛି ଏବଂ ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ଡରାଉଛନ୍ତି । ନିଜକୁ ଚକ୍ରା ଘଟଣାପାଇଁ ପରସ୍ପର ଲଢ଼ୁଆରେ ସଜ ଦେଉଛନ୍ତି । ଅନେକେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ, ଏ ଯୁଗରୁ ଆତ୍ମଯୁଗ ବୁଝାଯାଉଛି; କିନ୍ତୁ ଦୋଷରୁ ଅତ୍ୟୁତ ନିଜର ଅବତାର ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦୁ ଗୁଳି ଦୋଷ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସେ ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ଅବତାରରେ ଆମେ ଯଦି ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମନେ ଲେଖାଯାଉଛି । ଧୂଳିର ଚକ୍ର ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଧୂଳି, ଆମେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଲେଖି ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି । ଏବଂ ଏଥିରେ କେହି ଦୋଷର ବାଣୀ ଯେତେବେଳେ ବାହାରି ଯାଏ । ସେ ଚଳୁଛି, ଆମକୁ ଆମ ଗର୍ବ ନିର୍ମଳ ଲେଖାକୁ ଦେଖ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଲେଖାଯାଉ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ମନେ ଗୋଟିଏ ଚଳୁଛି ଦେଖ । ସେମାନଙ୍କ ଗାୟରେ ଲଳିତ ଲେଖାଯାଉ ମଧ୍ୟ ଅଛି । ଏମାନଙ୍କର ଅନ୍ତରାତ୍ମା ଗୋଟିଏ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଲେଖା ଯେତେବେଳେ ଯେ, ତାହା ଦେଖି ଆମେ ଗୋଟିଏ ଦେଖୁ । କେହି ଗାୟିତାମାନଙ୍କରେ ଚଳୁଛି, ଏ ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଗାୟିତା ଗାୟିତା ଦେଖ । ଏ ଦାୟିତାରେ ସେତେବେଳେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଗୋଟିଏ, ସେତେବେଳେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଗୋଟିଏ ଦେଖ ଦାୟିତାରେ ଗୋଟିଏ, ଗୋଟିଏ ସମସ୍ତ ଯୁଦ୍ଧର ଗୋଟିଏ ସେ ଦେଖ ଆଧୁନିକ ଲେଖା ଗୋଟିଏ । ଦାୟିତା ସ୍ୱାଧୀନତା ଗୋଟିଏ ଦାୟିତା ଅଧିକାର, ଗୋଟିଏ ତାହା ସାଧାରଣରେ ଏପରି ଅନ୍ତରାତ୍ମା ଗୋଟିଏ ଦାୟିତା ଗୋଟିଏ, ସମସ୍ତ ଯୁଦ୍ଧର ଆମେ ଗୋଟିଏ ଦେଖ ଗୋଟିଏ ଓ ନିଜ ଆଧୁନିକରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ । ସେ ଏ ଲେଖାଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଲେଖୁଛି ଯେ, ଆମର ଦୃଢ଼ ଚିନ୍ତା

ମଧ୍ୟରେ ବୃତ୍ତିଗତ କଲ ସମ୍ପର୍କ ବର୍ତ୍ତମାନର ନାହିଁ, ତାହାପରେ ତାହା
କଲ ବ ବର୍ତ୍ତମାନର । ସେଥିପାଇଁ ଏ କଲ ତାହାପରେ ମଧ୍ୟରେ ପାମେ
ସମ୍ପର୍କ ନହାଉଥିବା କଥା । ଯୁ ଶୋକସ୍ଥମ ଗପରେ ସେ ଏବେ ବ୍ୟାପ
ନଥିବ ତାହା ତ ମହାବଳ ହୋଇଛି । ଲୋକମାନଙ୍କ ଭକ୍ତ ଚେତା
ପରିବର୍ତ୍ତନ ଗତ ଧାରାରେ ଗତ ହୋଇଛି ।

ଏହା ଗୋଟିଏ ସେ, ଅନ୍ୟ-ଗତ ଗପରେ ପାହାର ଏବେ ବ୍ୟାପ
ନଥିବ । ତା ବହୁଳରେ ପଦ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକଳ ଶ୍ରୋତାଙ୍କ ଅସ୍ତ ତାହାପରେ
ଚେତେ ସେ ଏବେ ପଶିବା ମଧ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ହୋଇପାରେ । ସେଥିପାଇଁ
ସେତେ ମାନଙ୍କର ହାତଗୋଟିଏ କଲ ଗପରେ ଲୋକଙ୍କୁ ବ୍ୟାପ ପରି
ବ୍ୟାପ ହୋଇ ପାଇଛି, ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାମେତା
ପକ୍ଷରେ ତୋଡ଼ିବା ଅନାଥୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । କଲ ସେହିଠି ଏହ
ଧରଣର ପ୍ରକାଶଗତୀ ତାହା ଶ୍ରଦ୍ଧା ପ୍ରକ ପ୍ରକା ତହିଁ ତାହାପରେ
ତୋଡ଼ିପାରିଛି, ସେ ପକ୍ଷରେ ଅନାଥୀ ଦେଖିବା କଲ ?
ଅନାଥୀ ଦେଖିବାପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଧରଣର ଗତା ଚଳୁଛି ସେ, ଏ
ହୁଏ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରୁ ପାମେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ଗତା ଦେଖିବା ଦେବ
କଲ ନେତେକ ଗତାପାଇଁ ଦେବ । କଲ ଏପକ୍ଷରୁ ପିତା ନାହିଁ ତ ସେ
ପକ୍ଷରୁ ପିତା ନାହିଁ, ଡେକଲ ଏ ପ୍ରକାର ପ୍ରକେ ଗତା ଦେ ଗୋଟିଏ
ଦେବ ଗତ ପାମେ ନାହିଁ । ଡେକଲ ସେହି ଦେବ ଶ୍ରଦ୍ଧା ସେହି ସେହି
ଗତା ପାଇବେ, ସେହି ମାନେ ଅଧିକା ଗତର ଗତା ଦେବେ ଶ୍ରଦ୍ଧା
ହୁଏଦେବ । ପାମେ ହୁଏ ଦୁଇଟିର ଅଧିକା ଗତା ଦେବ ନାହିଁ —
ଡେକଲ ଏବେ ଗତାଦେବେ ପକ୍ଷେ ଦେବ ନାହିଁ, ଅଧିକା ଗତ
ନାହିଁ କଲ ତା ଗତରେ ବ୍ୟାପ ପ୍ରାପନ କେଲ ହୁଁ ଅମେ ଅମେ
ପାମେ । ମଣିଷ ଗପରେ ତାହା ଗତା ବହୁଳରେ ତାହା ଅଧିକା
କଲ ନ ପାରେ । ଏ କଲ ନାହିଁ କଲ । ସେହିପରି ଏବେ ବୁଝିପିତେ
ସେ, ଅମ ଗପରେ ଡେକଲ ଅମ ଗତର ଅଧିକା ହୁଁ କେବେ, ଅମ
ତାହା ଅଧିକା କଲ ନାହିଁ, କେବେ ସେହି ପାମେ ନାହିଁ
ପାମେ । ଏହିପାଇଁ ଅଧିକା ଗତ ନାହିଁ କେବାର ଗତାମ ଗତାମ

ଠେକାକୁ ଡେଇଁ । ହୁଏତ ଶେଷ ବାଣୀ ପାଇଁ ସେପରି ଲାଗି ଲାଗି
 ଘେନି ମିଶି ତାମ ଦୁଇଜଣ ଓ କାହାକୁ ଗୋସାଇଁ ଦେଖିବୁ, ସେହିପରି
 ଗୋଟି ଗୋଟି ଘେନି ମିଶି ଅନ୍ୟାୟ ଗୋସାଇଁ ଦେବାକୁ ହେବ । ହୁଏ
 ତେବେ ବାଣୀ ଗୋଟି ପାଇଁ ସେପରି ବନାବୀର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରି
 ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେହିପରି ଅନ୍ୟ ଶେଷ ବାଣୀ ପାଇଁ ଅମର ତାମ
 ଦେବାକୁ ହେବ । ସମାଜର ବାଣୀ ପାଇଁରେ ଅମର ମିଳିମିଶି ଦେ
 ଶୋଇ ଦେବାକୁ ହେବ, ସମାଜ ସେବାରେ ଅମର ଶୁଣି ସମର୍ପଣ ଦେବାକୁ
 ହେବ ।

ଅମର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଦେବାକୁ ଦେବ ସେ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ପରେ
 ଅମର ସଦା ଅମ ସମାଜରେ ଏ ଅନ୍ୟ ଶୁଣି ଅର୍ଥାତ୍ ନିର୍ଭୟତା ସମାଜ
 ଦେଇ ନ ପାରିବ, ତେବେ ଅମ ସ୍ୱରାଜ୍ୟର ବାଣୀକୁ କୁଣ୍ଡିତ କରି ଦେବାକୁ
 ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଅମର ଦୁଇ ଗୋଟି ଦେବାକୁ ହେବ । ଅମର
 ଦୁଇଜଣ ବାଣୀକୁ ଅମର ସମାଜରେ ଅମର ବାଣୀ ମଧ୍ୟ ଦେବାକୁ
 ନାହିଁ । ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଅମର ନିଜ ନିଜର ସମ୍ଭାଷଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ସମାଜକୁ
 ସମର୍ପଣ କରି ଦେବୁ, ଏ କୁଣ୍ଡିତ ଅମର ଦୁଇଜଣ ଦେବାକୁ ହେବ । ଅମର
 ଦୁଇଜଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅମର ଅମର ବାଣୀ ସଦା ଅମର ଦେବୁ, ତେବେ
 ଦେଇ ସ୍ୱାର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସମର୍ପଣ ରଖେ ଓ କୁଣ୍ଡିତ ହୁଏତ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ପରେ
 ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସେପରି ଦେଖିବୁ, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସମାଜର ସମସ୍ତ
 ମିଳିମିଶି ରହିବୁ, ସମସ୍ତଙ୍କ ସେବାରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ନିଜ ନିଜର ଶୁଣି ଶୁଣି
 ଦେବୁ, ସୁଖି ସମାଜର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦେବାକୁ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ସମାଜକୁ
 ସ୍ୱାର୍ଥରେ ସମାଜ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ, ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାଣୀ
 ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କୁଣ୍ଡିତ ଦେବାକୁ ଦେବା ଦେବାରେ ଏବଂ ସେହି କୁଣ୍ଡିତ
 ସେବାରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ନିଜ ନିଜ ଶୁଣି ସମର୍ପଣ ଦେବା ଦେବାରେ । ଅମ
 ଗୋଟିଏ ବାଣୀ ମଧ୍ୟ ଦେବାକୁ ହେବ । କାହା ଦେଖିବୁ ଦେଖି ଅମର
 ଅମରରେ, ଅମ ଦେବାକୁ ଦେବ ଦେଖିବୁ, ଅମର ମଧ୍ୟରେ ଦେବୁ,
 କାହା ଦେବାକୁ ଦେବା ଦେବାରେ ବାଣୀ ଅମର ସମାଜରେ ଗୋଟିଏ
 ସେ ସମାଜର ଦେବାକୁ ଅମର ରହିବା ରହିବୁ ହେବୁ । ଅମର ସଦା ଦେବୁ

ଶୋଭାପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ବରଣ ଶୁଭାଲକ, ସେ ଟିକିଟି ହୋଇଥାଉ ଶତ୍ରୁତା
 ଗୁରୁତ୍ବ ଧାରଣାପାଇଁ ଆମେ ଭାଜି ପଡ଼ି । ତହିଁ ଆମକୁ ଶତ୍ରୁତା
 ଧୂଳିର ଘର ବାରି ଧମକେଇବ, କେତେ ଆମେ ଧାରଣା ଧମକେଇ
 ପଡ଼ାଏ ସେ ଘୋରୁ ମାନସିତୁ ନାହିଁ । ସମାଜରେ ଏପ୍ରକାର ସ୍ବାଧୀନତା
 ନାହିଁ ବୋଲି । ଆମେ ଶତ୍ରୁତା ପ୍ରଥମେ । ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ
 ଶତ୍ରୁତା ପ୍ରାଣୀ ପଲକା ଦେଇ ନ ଗଣିତୁ ଶତ୍ରୁତାରେ ଶତ୍ରୁତା ପ୍ରାଣୀକୁ
 ଶତ୍ରୁତା କରିଦେବୁ ଏବଂ ବିଶ୍ବାସୀ । ଧର୍ମାତ୍ମକ, ଶତ୍ରୁତା, କେତେ
 ଏ ଶତ୍ରୁତା ପ୍ରାଣୀ ମାନ ଏ ଶତ୍ରୁତା ଆମ ଧର୍ମାତ୍ମକ ଶତ୍ରୁତା
 ଆମେ ଶତ୍ରୁତା ମାନକୁ ଶତ୍ରୁତା କରିବୁ, ଧର୍ମାତ୍ମକ । ଶତ୍ରୁତା ମାନ ନାହିଁ
 ଶତ୍ରୁତା ।

[illegible]

ସଦାକ୍ଷୀ, ସେ ସବୁ ଧର୍ମଦେବତା ତେବେ ତା ଧ୍ୟାନରେ ତା ଦୟା
ପ୍ରଦାନ କରାଏ ମାନକୁ ନାହିଁ । ଏହିଭାବ ମନୋନୁଷ୍ଠ ଆତ୍ମା ବୁଦ୍ଧି
ଅଭାବୁ ହେବ । ଇଷ୍ଟପଦ୍ମରେ ଯେପରି ନିଶିମାନେ ସେମାନଙ୍କ
ସମ୍ପାଦୁ ପଦ୍ମପ୍ରଦାନ, “ସବୁ ଶିଖା ! ଆମର ସେଇଁ ଦୟା ହୁଏତ ଭଲ ଦର୍ଶନ
ନାହିଁ ମାନବ, ଯେଉଁ ଦୟା ଭଲ ନ ନିଶିବ ତାହା ଦୟାପୀ ମାନବ
ନାହିଁ ।” ସେହିପରି ଭୁକ୍ତମାନଙ୍କର ଦାନ ହେଉଛି ସେମାନେ ଶିଖାମାନଙ୍କୁ
ସଦା ବୁଦ୍ଧିସମ୍ପନ୍ନ କରି ନିଶିବେ । ଅତିକାରଦାର ଏ ନିତି ବୁଦ୍ଧିକୁ
ନିଶିବିତାକୁ ହେବ, ଏହିକି ନିଶିବିତା ତା ହେବ, ତାର
ନିଶିବିତା ସମାଜ ଅଧିକାର ଲାଭିତାକୁ ହେବ । ଏ ସାଧାରଣ ଦୟାପୀ ଧର୍ମ
ସେ ତାହାଙ୍କ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦେବ, ତହିଁ ଏକେ ଯେତେବେଳେ ହେବ
ନାହିଁ । ବାସନାମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ସବୁ ନିଶିବିତାକୁ ହେବ, ତେବେ
ତାହା ନିଶିବିତା ହୁଏତ ସଦାକ୍ଷୀର ଧର୍ମ ହେବ, ଏହା
ସେମାନଙ୍କୁ ଶିଖାଦେବାକୁ ହେବ । ଅମର ଏହି ସଂସାର ଦୟାବାହୁ ହେବ
ସେ, ଅମର ଦେବତା ସଦାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ହିଁ ମାନକୁ, ଦୌର୍ଗନ୍ଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନର
ଗୁଣ ନା ଜନନଦ୍ରୁତେ ମାନସିକୁ ନାହିଁ ।

ସେହିପରି ସୁଦ୍ଧା ଦାନମାନଙ୍କର ସେ, ଭୁତାନରେ ନିଶିବିତା
ଦେବି ତେବେ ଦାନ ଦାନ ମାନୁଛି, ତେବେ ଦାନ ଦେବାପାଇଁ ମନ
ପରିହରା ନିଶିବିତା । ଏହା ଦେବଦେବୀ ନିଶିବିତା ସେ, ଅମର ଅଦୌ
ଦାନ ଦେବାକୁ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । ତେବେ ନେତାର ଧ୍ୟାନେ ଯେତେବେଳେ
ନିଶିବିତା ସବୁ ନିଶିବିତା ସେ ନେତାକୁ ବୁଦ୍ଧିଥାଏ ତେବେ ଦୟାପୀ
ଦେବୁ ନାହିଁ । ଏହାପାଇଁ ସେ ଦାନ ଦେବତା ତ ସୁପଳ ଧ୍ୟାନେ ତାହା
ଅମର ବୁଦ୍ଧିର ପାତ୍ର । ଏହା ନିଶିବିତାକୁ ନିଶିବିତା ସମାଜର ସମାଜର ହେବ
ନାହିଁ ଏବଂ ଦେବୀ ଦାସତାକୁ ନିଶିବିତା ସମାଜର ସମାଜର ହେବ, ସେ ଦୟା
ଅମର ବୁଦ୍ଧିର ପାତ୍ର ତହିଁ ପାତ୍ରକୁ ଦାନ ମାନୁଛି ତା ତେବେ ଦୌର୍ଗନ୍ଧ୍ୟ
ଗୁଣ ଦେବା ଲାଭିବ ନାହିଁ । ଏ ଦୟା ସୁଦ୍ଧା ମୁକତୁ ପଦ୍ମ ଦେବତା ।
ଦୌର୍ଗନ୍ଧ୍ୟ ନିଶିବିତା ଦୌର୍ଗନ୍ଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନର ଗୁଣ ନିଶିବିତା ସେହି
ପଦ୍ମ ଦେବୀ ନିଶିବିତା, ତେବେ ସେ ଦାନ ପାତ୍ର ସମାଜ ଦେବ ହେବେ

ଅନନ୍ଦ ହେଉ ନାହିଁ । ସେନ ତେଜ ପ୍ରତାପେ କମି ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଅମର ତାମ ଖୁସି । ମୋ ଉପରେ ଧାରା ଗୋର ଜଳପତ୍ର ଓ ଧରତୀର ଉପରେ ଧାଉଁ, ଏଇଥା ଖୋଲ ହେଉରେ ସେଇତା ହୋଇ ଉଠୁଣି । ସେଥିପାଇଁ ମୋ ଗୁପ୍ତ ଓ ଧାରା ଉପରେ ସଫଳେ ମୋର ହୁଏତ ହେବ । ଏକ ସେମିତି ସଫଳ ହୁଏତାବଳୀ ଘୋ, ବରୁଣ ବୁଦ୍ଧ ହୁଏତାବଳୀ ଘୋ । ସେମିତି ସଫଳ ବରୁଣ ହୁଏତା ହେଲେ ଶାନ୍ତି ତାମ ହେଉ, ଧାରା ପଡ଼ିବା ଓଡ଼ ନିର୍ମିତ ହେବ ।

ଏ କମି ସମସ୍ତା ହେଉଛି ଗାନ୍ଧୀ ଓ ଦେଶର ସମସ୍ତା । ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ସଫଳେ ଏକେ କମି ସଫଳ ହେଉ ଥାଏ, ସେଠାରେ ଅନୁଭବ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ସେଇ ବହୁ ପାଠକେ; କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ଧାରାକୁ ସଫଳତା ହେଉଥିବା ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଅମେ ସେଇକୁ ଏ ବରୁଣ ହୁଏତାବଳୀ ବୁଝିବୁ ଯେ, ଏ ହୁଏତାବଳୀ ସେଇତା କମି ଅଛି, ସବୁ କମି ସଫଳହେଉଛି । କମିର ସେଇ ଗାନ୍ଧୀ ହେବା ବରୁଣ ଧାଉଁ ହୁଏ । ଯେ ସେହିପରି ଗାନ୍ଧୀଗାନ୍ଧୀ ମାଧବ ହୋଇ ରହିବା ପାଇଁ ଯେତେ ବାନ୍ତି ଓଡ଼ ମନେ ପଡ଼େ, ତେଣୁ ସେ ଅଗାଧ ଅଗାଧ ହେଉ ନାହିଁ । ଅଧିକତା ଧାରା ମାନବର ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଗାନ୍ଧୀ ହେଉ । ସେଥିପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀ ଗୋଟାଏ ଏକ ହେବା ଉପକାର ଏକ ଗାନ୍ଧୀରେ ସେଇତା କମି ସଫଳ ହେଉ, ସେ ସବୁ କମିରେ ଗାନ୍ଧୀବାନ୍ଧବ ଅଧିକାର ରହିବା ଉପକାର । ଗାନ୍ଧୀରେ ପଡ଼ି ବେଶୀ କମି ଅଛି, ତେଣୁ ଅଧିକ ଗାନ୍ଧୀବାନ୍ଧବ ସେ ସେ କମି ଉପରେ ନାହିଁ ଦାମ୍ନ ଅଛି, ଏ ବରୁଣ ସମାଜକୁ ଶିଖାଇବାକୁ ହେଉ । ମନରେ ଏହିକାର ଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚୟ ଧାରାକୁ ହେଉ ଯେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ କାନ୍ତ ପାଠକେ ଧାରା ବହୁ ସମୟ ଅଛି ଧାରା ସମାଜର । ସେଥିପାଇଁ ସମାଜକୁ ଅତି କମ୍ରେ ଉପକାରକୁ ହେଉ ବରୁଣର ଉପକାରକୁ ବୁଝ । ଏ ସମାଜସେବା ଗ୍ରନ୍ଥ, ସମାଜରେ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଲୋ ଏକ ଦେବାର ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାର ବଢ଼ିବା ରହିବ । ଧାରାବଳୀ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସମାଜରେ ଲୋ ବଢ଼ିବେବା ଓ ହୁଏତା ଧାରାରେ ନ ଲେବା ଏ ହୁଏତାବଳୀ

ସେ ଅବାଚକ ଅମ ଦେଶେ ସହସିବା; ତନ୍ତୁ ନୟନ ନାହିଁ । ସ୍ବରତ-
ବର୍ଣ୍ଣନ ମାତ୍ରମାନେ ନିଜର ସନ୍ତାନକୁ ପ୍ରମୋଦିତ କରିବା ପରେ ସଙ୍ଗେ
ଦୁଇବଦନା ପିଆଳୁ, ଏହାହିଁ ସୁଁ ଚାହିଁଛ । ମା ନିଜର ସନ୍ତାନକୁ ଏହି
ପରି ଦେବ ପେ, ଅଶେ ସୁଅ ! ତୁ ତ ଏହି ସମାଜରେ ଅସ୍ଥ, ତୋ
ଏ ସମାଜମୟ ହୋଇ ଥା । ତୋର କାହାଣୀକୁ ନିଜର ଚୈତ୍ବ
ନାଚି ନାହିଁ, ତୁ ଏ ଦେବ ନୋହିଁ, ଏ ଦାସ ନୋହିଁ । ତୁ ଅସ୍ଥ,
ତୁ ସମାଜ । ଏ ବିଶ୍ବା ଭ୍ରମକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖ ।"

(ଡାକ୍ତରଶାସ୍ତ୍ରୀ, ପ୍ରାଣୀ ସବୁ ପ୍ରକରେ—୪-୩-୧୩)

— ଚାରି —

ବିଜ୍ଞାନ ଓ ସମାଜଶାସ୍ତ୍ର

ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନ ନାନାବିଧ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଜୀବନର ଅନେ
ଶାସ୍ତ୍ର ଅଛି ଏବଂ ତୋଟିଏ ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ଅନେକ ଭେଦ ଅଧ୍ୟୟନ କରନ୍ତି ।
ତୋଟିଏ ତୋଟିଏ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶାସ୍ତ୍ର ଭେଦ ହୋଇଛି ଓ ଶାସ୍ତ୍ରର
ସଂଖ୍ୟା ବନକୁ ନିଜ ଦେଇ ଗୁଣିଛି । ତନ୍ତୁ ସବୁଠାରୁ ଜଟିଳ ସବୁବିଧ
ଓ ନିଜ ନିଜାନ୍ତରୀଣ ଚୈତ୍ବ ଶାସ୍ତ୍ର ପଦ କହି ଥାଏ, ତେବେ କାହା
ହେଉଛି ସମାଜ ଶାସ୍ତ୍ର । ସମାଜଶାସ୍ତ୍ର ଲୋକେ ନାନା ଶାସ୍ତ୍ରର ସମାବେଶ
ହୋଇଥାଏ; ତନ୍ତୁ କାହା ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଅବିଚାରିତ ବିଷୟ ଦେଖିବା
ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ପ୍ରକାର ତଥା ହୋଇଛି । ଏ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର
କାଳ ଗତ ହେଉଛି ବିଜ୍ଞାନ । ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ବିଜ୍ଞାନ ବେଶ୍ୟାନଙ୍କରେ
ବେଶ୍ୟ ସମାଜଶାସ୍ତ୍ର ବିଷୟ ହୋଇଥିଲା, କାହା ମନସ୍ତତ୍ତ୍ବକୁ ଅଧ୍ୟାୟ କରୁ
କଥର ହୋଇଥିଲା । ଦାମ, ଶ୍ରୋତ୍ର, ସେବା, ମୋହର ଅନୁଭୂତ ମୋର
ଅଛି । ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାର ସମାଧାନ
କଷ୍ଟ କେତାକୁ ହେବ ଓ ଏହାକୁ କଷ୍ଟ ନିଶ୍ଚୟ କଷ୍ଟକାରୀ ହେବ,
ଏହାକୁ ଅନ୍ୟ ନିଜସ୍ବତ କରନ୍ତୁ ସୁଧା ମିଳେ, ଏହା ବିଶ୍ବର କି ମନସ୍ତତ୍ତ୍ବ
ମନକର ସମାଜ ନିଜା ହୋଇଛି । ତନ୍ତୁ ଏ ପରେ ବିଜ୍ଞାନ ମୁକ୍ତ ଅସିଛି ।

ଏହା ଅତି ଗୋଟିଏ ଘଣ୍ଟା ଦେଖାଉଛି । ବସନ୍ତ ମନ ଅଭିପାଦି କଲେ ।
 ମନୋହର କଲେ । ମୋ ଅଗରେ ଯେଉଁ ବନ୍ଧୁ ରହୁଛି, ତାହାର
 ରକ୍ତଧର୍ମ ମୋ ଘରା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉନାହିଁ । ତେଣୁ ମୋ ମୋ
 ଘରା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉନାହିଁ । ମୋ
 ମୋ ଘରାରେ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉ ନାହିଁ । ମୋ
 ଘରା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉ ନାହିଁ । ତାହା ସ୍ବଭାବ; ମୋ ଗର୍ଭରେ
 ତାହା ପାହା ପ୍ରକଟ ପଡ଼େ, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଦାୟୀ । ତାହାର ସ୍ବଭାବ
 ଅନ୍ଧାର ରହୁଛି । ବସନ୍ତ ହୁଏତ ଏହି ଦେଲେ ପେ, ମୁହଁର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
 ତାହାର ବଚନ ପାଉ ନାହିଁ । ମୁହଁର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନ୍ଧାରରେ ହିଁ ଯାହା
 ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବ । ମୁହଁର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କେ ? ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ତ ବହୁତ ଅଛି; ମାତ୍ର
 ଯେଉଁଠି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଖୁଛି ସେଥିରୁ ଦୁଃଖ, ସେଥିପାଇଁ ପାଇବ । ଅନ୍ଧାର
 ମାତ୍ର ପୋଷେ ଅନ୍ଧାରରେ ବଢ଼ିବ, କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପୋଷେ ଦେଖି
 ପଡ଼ି ଉଠେ । ଏ ଯୋଗୁ ବଚନର ସ୍ବଭାବ ନାହିଁ । ଏହାହିଁ ଗେନ ।
 ଏହା ଅମେ ପ୍ରାଚୀନ ସ୍ବଭାବ ଜାଣି । କିନ୍ତୁ ଯଦିମାନେ ଯେଉଁ ବସନ୍ତ
 ବସନ୍ତର ସ୍ବଭାବ ଦେଖୁଛି, ତାହା ଏହାର ଦୁଃଖର ସେଥିରେ ହୁଏତ ଦେ
 ଦେଖାଇ ଦେଖୁଛି । ସେଥିପାଇଁ ମୁହଁର ଏ ଅନ୍ଧାରରେ ଦେଲେ
 ମୁହଁରେ ହିଁ ପ୍ରାଚୀନ ଦେ ରଖି ଦେଖିନାହିଁ । ସମାଜ ବସନ୍ତରୁ ଲା
 ଏହି ଅନ୍ଧାରର ମୂଳଦୁଆ ନିମନ୍ତେ ହୁଏତ ଦେଖା ଦେଖା ଦେଖା । ମନ
 ବାହାର ପ୍ରକଟର ମନ ବାହାରରେ ଦେଖିବାପାଇଁ ଅତି ସମ୍ଭବ ବହୁତ
 ବ୍ୟାପକ ଦେଖାଉଛି; କିନ୍ତୁ ବସନ୍ତ ବହୁତ ଦେଖା ଦେଖିବାମାନ ବଢ଼ିବ
 ହେବା ଦେଖି ନାହିଁ । ବସନ୍ତ ପୋଷି ଦେଲେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଅନ୍ଧାର
 ହୁଏତ ଦେଖୁଛି । ଏ ଦୃଷ୍ଟିରେ ବସନ୍ତ ସାମୁଦ୍ରିକ ବ୍ୟାପକ ମୁହଁ ଦେ
 ପାଉଛି । ସେହି ସାମୁଦ୍ରିକ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରାଚୀନ ଦେଖା; ତାହା ଏବେ ବସନ୍ତର
 ହୋଇପାରେ । ଅମ ପ୍ରକଟରେ ଦେଖିବ ସ୍ବଭାବ ବହୁତ ଦେ ପାଉଛି
 କିନ୍ତୁ ଏ ଦୃଷ୍ଟିର ଅନ୍ଧାର ଦେଖିଲେ ଏହି ବସନ୍ତ ତାହା ସେମାନେ
 ନାହିଁ ନ ଦେଖି । ମାତ୍ର ଅନ୍ଧାର ଗୋଟିଏ ସେହିପରି ସ୍ବଭାବ ଦେଖା
 ଏହି ବସନ୍ତର ବାହାର ଦେଖା ଦେଖା ଦେଖା ଓ ଦେଖିବେ

ହେଉ ଗୋରୁ ଘରା ଭରସାଏ । ସେଥିପାଇଁ ଦୁହେଁ ଶେଷର ଶେଷ
 ହେଉଥାନ୍ତୁ । ମଧ୍ୟରେ କି ହେଉଥିଲା, ଏହିତ ଆଉ କେତେ
 ହେଉନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଅପର ଦେଶ ସହିତ ଏକତାରେ ରହିବା
 ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ସହିତ ଆଉ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର କି
 ହେଉ ଗୋରୁ ଘରା କେତେକ ହେଉଥିଲା । ବନ୍ଧନ ଏହିକି ନିଜ ଗୋରୁ
 ଘର ଦେଖି, କି ଗୋରୁ ଘର ପଳ ହେଉ । ଏହାକୁ ବ୍ୟାପକ ଶେଷରେ
 ଶେଷର ଦେଖି ହେଉଥିଲା ଓ ଅନ୍ଧାର ଅନ୍ଧାର କରନ୍ତୁ । ସେଥିପାଇଁ
 ଶେଷର ବନ୍ଧୁ ମୂଳ ତଥା ଶେଷର ଶେଷର ଅନ୍ଧାର, ମୋ ହୃଦୟ
 ସେହି ରହିଥିବା ହେଉଛି । ମୋର ମନେ ହେଉଛି ଶେଷର ଅତ୍ୟାଧିକାର
 ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ହୃଦୟରେ ଥିବା ଭାବରେ । ବନ୍ଧନ ଓ ଅତ୍ୟାଧିକାର
 ମନରେ ବନ୍ଧନ ଦେଖି, ଶେଷର ନିଶ୍ଚୟରେ ମାନବ ଜାତି
 ଏହାକୁ ହେଉ । ସେଥିପାଇଁ ବନ୍ଧନ ସହିତ ଅତ୍ୟାଧିକାର ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ
 କେତେ ଦୃଢ଼ ଓ । ଶେଷର ଅତ୍ୟାଧିକାର ଶେଷର ଶେଷର ଗୋରୁ,
 ଶେଷର ଜାତି ଅନ୍ଧାର ହେଉନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଶେଷର ବନ୍ଧନ ସହିତ
 ଶେଷର ଜାତି ସହିତ ମୋର ଶେଷର ହେଉ । ମନରେ ବନ୍ଧନ ବନ୍ଧନ,
 ଶେଷର ମନେ ହେଉ ଶେଷର । ମୋର ବନ୍ଧନ ସେ ମନରେ ବନ୍ଧନ ଅଛି,
 ଶେଷର ଜାତି ହେଉ ହେଉ ହେଉନାହିଁ ଏବଂ ଏ ସହିତ ଅନ୍ଧାର
 ସମସ୍ତ ମନେ ସହିତ । ସୁଖ ଶେଷର ଅତ୍ୟାଧିକାର ନାହିଁ, ଜାତି ହେଉ
 ଏହି ନାମରେ ଅଛି । ସେଥିପାଇଁ ଏହିକି ମୋର ଅତ୍ୟାଧିକାର
 ମନରେ ଜାତି ସହିତ ।

ବନ୍ଧନ, ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଓ ସମାଜଗାୟ—

କେତେକ ହେଉଛି ବନ୍ଧନର ଗାୟ । ବନ୍ଧନ ଗୋଟିଏ ଦେଶ
 ନେଇ ଶାନ୍ତରେ ନାହିଁ । ଏହା ଅତ୍ୟାଧିକାର ହିଁ ହୋଇପାରେ ।
 ବନ୍ଧନ କେତେ ଦୂର ଓ ଅତ୍ୟାଧିକାର ଏହିକି ହେଉ । ମୋର ଶେଷର
 ଓ ଏହିକି ଶେଷର ବନ୍ଧନ ଅଛି । କିନ୍ତୁ କଳାକାର
 କେତେକ ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ ରହିଥିବା କେତେକ ଓ ବନ୍ଧନ
 ଏହିକି ମନ କେତେ ରହିଥିବା କେତେକ । ଶେଷର ଶେଷର

ଗଢ଼ାଯିବ ଶକ୍ତି ଅଳଗା ଅଳଗା । ବିଜ୍ଞାନ ହେଉଛି ଦେ । ତାହା
 ଦଢ଼ାଇବା ଶକ୍ତି ବିଜ୍ଞାନରେ ନାହିଁ । ତାହା ଅସଂବଦ୍ଧରେ ଅଛି । ସେଇ
 ବ୍ୟାପକ ଶକ୍ତି, ଅସଂବଦ୍ଧ ସ୍ୱଭାବ ଶେଷରେ ବିଜ୍ଞାନ ସେଇ ସ୍ୱଭାବରେ,
 ସେଠାରେ ପରସ୍ପର ଘେନି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦେଖିବେ ଶକ୍ତି
 ଓ ତାହାକୁ ଅସଂବଦ୍ଧ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ସମାଜଶାସ୍ତ୍ର ନିର୍ମିତ ହେବ । ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ଏହା ଅସଂବଦ୍ଧ, ସଂଗଠିତ ହୋଇ ରହିବ । ଅମେ ବାହ୍ୟକୁ ଜନ-
 ସାଧାରଣଙ୍କର ଶକ୍ତି ଦେଖି, ସାଧାରଣଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଖି ତାହା ସମାଜର
 ବିଜ୍ଞାନକୁ ଦେଖି ଓ ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମିଳେ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
 ସ୍ୱଭାବରେ ଦେଖିବେ ଦେଖି ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଦେଖିବେ ଦେଖି ସ୍ୱାଧୀନ
 ହୋଇ ରହିବେ । ତାହା ଏହି ଦେଖିବେ ସ୍ୱାଧୀନ । ସୁଦୃଷ୍ଟି
 ଦେଖିବେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ଦେଖିବେ । ତାହାର ଅଧୀନତା କର୍ମକୁ
 ସ୍ୱାଧୀନ ମନେ ଦେଖିବେ । ସେଇପରି ଅଦେଖି ମାତ୍ର ଦେଖି ଲକ୍ଷ,
 ପ୍ରକୃତ ଲକ୍ଷ ଦେଖିବେ ତାହା ଦେଖି ଅନ୍ୟ ଦେଖିବେ ଅଦେଖିବେ ।
 ଏ ମହାସ୍ୱର ଅନ୍ୟ ଦେଖିବେ ଓ ଦେଖି ଦେଖିବେ ସୁଦୃଷ୍ଟି
 ଦେଖି, ଅସଂବଦ୍ଧ ଦେଖିବେ ଦେଖି ଦେଖି ଦେଖିବେ ସେଇପରି ଅସଂବଦ୍ଧ
 ଦେଖି ମାତ୍ର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଦେଖି ଅସଂବଦ୍ଧ ଦେଖିବେ ଦେଖି ଦେଖିବେ
 ଦେଖିବେ । ଏହାକୁ ସୁଦୃଷ୍ଟି ଦେଖିବେ ଦେଖି ଦେଖିବେ ନାହିଁ । ସେଇଠି
 ପ୍ରକୃତ ଦେଖିବେ ଦେଖି ଦେଖି ଦେଖିବେ ଦେଖିବେ ଦେଖିବେ ଦେଖିବେ
 ଦେଖି ଦେଖି ଦେଖି ଓ ଅସଂବଦ୍ଧ ଦେଖି ଦେଖି, ତାହା ସୁଦୃଷ୍ଟି
 ଦେଖି ନାହିଁ ।

ସମାପ୍ତ

ଅବୁଝାଳି ଓ ବିଜ୍ଞାନର ସମନ୍ୱୟ

(ବିନୋଦିନୀ)

ଅବୁଝାଳି ଓ ଗୋଟିଏ ଦିନ ସଂଧ୍ୟାରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ହେବେ, ସେତେବେଳେ ତମର ହେ ଏବଂ ଅପରକୁ ଲାଜି ଦେଖିବାରେ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଏବଂ ଅପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାରେ ଲାଜିବ । ଅତିବାସି ଗୋଟିଏଦିନରେ ଦୁଇ ଦିନର କଥାକୁ କହିବାରେ, ସୂକ୍ଷ୍ମ ବ୍ୟାପାର ଦେଖିବାରେ ଲାଜି ହେବୁ, ସେବେ ଲୋକଙ୍କରେ ଲାଜି ନାହିଁ । ଏ ଶେଷର ନୁହେଁ ପର ଦେଖିବାରେ ରହୁ, କେବେ ବିଜ୍ଞାନର ଅବୁଝାଳି ସହିତ ଏକ ଦିନ ଲାଜି ରହୁ । ପର ସହଯୋଗୀ ସମାଜ ଗଠାଯିବ, କେବେ ଏକ ମୁକ୍ତିର ପ୍ରକାଶରେ ବିଜ୍ଞାନର ବିଷୟରେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ଓ ସେ ବିଜ୍ଞାନର ଅବୁଝାଳି ସହିତ ବିଷୟର ରହୁ ନାହିଁ । ଏ ବିଷୟର ପର ଦେଖିବାରେ ହେବ, କେବେ ସମାଜ କହାଯିବ ନୁହେଁ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ । ଅମେ ସୁଦୃଷ୍ଟି, ବିଜ୍ଞାନର ଶୁଦ୍ଧ ଗଣନା ହେବ, ମାତ୍ର ଅବୁଝାଳି ସହିତ ବ୍ୟାପାର ହୋଇ ପଳେ ହେବ । କାହାଠାରୁ ସେ ସମାଧାନ ହେବ । ଅବୁଝାଳି ସହିତ ପର ବିଜ୍ଞାନର ଶାନ୍ତି ହେବ, କାହାଠାରୁ ଏକ ମୁକ୍ତିର ପ୍ରକାଶରେ ସହିତ ହେବ । ମାତ୍ର କାହା ନ ହେବ ଏବଂ ଅବୁଝାଳି ସହିତ ବିଜ୍ଞାନର ଦେଖିବାରେ ଲାଜି ରହୁ କେବେ ଯଦି ନରୁ, ଶାନ୍ତିପତି ଓ ଏସବୁ ଗୋଟିଏ ବେଳେ ମଧ୍ୟ ଅସି ଶାନ୍ତିପତିରେ ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ଜାତି ସେତେ ଶାନ୍ତିପତି । ଅପମୋଗେ ନାହାନ୍ତି । ଅତି ଏସବୁ କ୍ଷମ ଏ ସବୁକୁ ଅସିଦୁର ସେବିକାରେ ନିରନ୍ତର କୁଦାନ ଦାନରେ ଲାଜିରହୁ । ସେହିପରି ମନ ଶାନ୍ତିପତିର ବିଜ୍ଞାନର ଦେଖିବାରେ ଲାଜି ହେଲା, ଚିନ୍ତାମାନ ଦୀପ୍ତମାନଙ୍କର ଏ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କହିବା, ବିଜ୍ଞାନର ଦେଖିବାରେ ରହୁ ।

(ବୁଦ୍ଧାନ ପଞ୍ଚ ୮୮୫୫)